

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Beleidskader Inburgering

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 4-06-2024
Notanummer	: 2024-468
Datum	: 4-06-2024
Programma	: 07 - Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
Portefeuillehouder	: Wethouder De Geest,
Bijlage(n)	: 2024-468-bijlage-beleidskader inburgering - versie voor collegevergadering 4 juni 2024.pdf

Parafering

30-05-2024: Wethouder
29-05-2024: Programmamanager

Agendering

* 30-05-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

4-06-2024

B & W d.d.: 4-06-2024

Besluit

1. de raad voor te stellen het Beleidskader Inburgering vast te stellen als het Deventer kader voor het versterken van de uitvoering van de Wet inburgering 2021
2. het raadsvoorstel en het ontwerp-raadsbesluit vast te stellen
3. de stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Begin 2022 is onze gemeente gestart met de uitvoering van de nieuwe wet inburgering. Het nieuwe stelsel legt de regie voor een belangrijk deel bij gemeenten. Voor de start zijn inrichtingskeuze gemaakt voor de wijze waarop de gemeente Deventer de nieuwe wet gaat uitvoeren. De raadsmededeling hierover en de notitie Inrichtingskeuzes (beide van 20-10-2021) zijn opgenomen in de bijlagen. Bij de vaststelling van de inrichtingskeuzes is afgesproken de eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering (Wi2021) te evalueren. Uitgangspunt is dat we hierbij vooral nagaan of de voorgestelde dienstverlening in het plan 'Inrichtingskeuzes als gevolg van de Wet inburgering 2021' uitvoerbaar is en ook of dit realiseerbaar is voor 2024 en verder.

De opbrengst van de evaluatie hebben wij vertaald naar een doorkijk naar 2025 en verder. Daarbij is de hele klantreis van statushouders en gezinsmigranten doorlopen.

In onze vergadering van 9 april 2024 hebben wij het voorkeursscenario uitvoering inburgering vastgesteld, met het alternatieve financiële scenario.

De bijbehorende financiële consequenties nemen wij mee in de afwegingen voor de voorjaarsnota 2024.

Op 8 mei 2024 heeft de raad gereflecteerd op het voorkeursscenario. Op basis van

die bespreking is bijgevoegd Beleidskader Inburgering uitgewerkt. Het raadsvoorstel bieden we aan voor bespreking parallel aan de voorjaarsnota 2024.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Inburgeringsplichtigen leren zo snel mogelijk de Nederlandse taal op het voor hen hoogst haalbare niveau en gaan volwaardig aan de Nederlandse samenleving deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk.

Kader

- * Wet inburgering 2021;
- * Nota Inrichtingskeuzes nieuwe wet inburgering (oktober 2021);
- * Collegebesluit Voorkeursscenario uitvoering inburgering, met het alternatieve financiële scenario (2024-137, 9 april 2024).

Betrokken partijen en participatie

Eind 2023 is de evaluatie van de eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering (Wi2021) gestart. Die bestond - chronologisch - uit de volgende onderdelen:

- * casestudie Deventer door RadarAdvies, als onderdeel van een onderzoek onder 8 gemeenten in opdracht van het ministerie van VWS. Daaraan deden intern betrokken organisatieonderdelen mee (IO en Beleid) en externe partijen (TopTaal en Vluchtelingenwerk);
- * Enquête onder alle bestaande en nieuwe ketenpartners;
- * Themabijeenkomsten met ketenpartners (zie deelnemerslijsten in het evaluatiedocument).

Bespreking met gemeenteraad:

- * werksessie 17 april 2024;
- * raadstafel 8 mei 2024.

Ketenpartners zijn tussen 7 mei 2024 en de afronding van het beleidskader digitaal geconsulteerd over het voorkeursscenario en gevraagd voor input voor het beleidskader.

Het ASDD wordt betrokken in de uitwerking van het beleidskader naar actielijnen voor beleid en uitvoering. Daarvoor wordt een presentatie gegeven in de ASDD-vergadering van 3 juni 2024.

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor:

1. Goede Inburgering is belangrijk voor iedereen in Deventer
Deventer wil een gemeente zijn waar iedereen zich thuis voelt, mee kan doen en zichzelf kan zijn. Een hoge ambitie op Inburgering draagt hieraan bij.
Omdat de inburgeraar zich sneller thuisvoelt en mee kan doen, maar ook omdat

we inzetten op ontmoeting met andere Deventenaren en elkaar kennen en begrip voor elkaar.

2. Met onze uitgangspunten, leidende principes en uitvoering voeren we fundamentele verbeteringen in het inburgeringsstelsel door.

Door te investeren in Inburgering zetten we in op een goede toekomst voor nieuwkomers in Deventer. De gemeente investeert in een snelle start, welkom en ontvangst, ontmoeting en elkaar leren kennen, en maatwerk passend bij de talenten van de inburgeraar. En daarnaast op betere aansluiting op het reguliere bestaande aanbod. Dit alles leidt tot snellere en duurzame (financiële) zelfredzaamheid van inburgeraars en daarmee tot een verwachte kostenbesparing op de lange termijn. Bovendien kan de gemeente met betere inburgering het potentieel en talent dat naar onze gemeente komt nog meer ten goede laten komen van onze samenleving.

3. De uitgangspunten en leidende principes gedragen door de stad
De inhoud van het document bouwt voort op de evaluatie die wij met onze ketenpartners hebben uitgevoerd.

4. Lerend ontwikkelen maakt het mogelijk om verder te verkennen welke inrichtingskeuzes het meest effectief zijn voor het realiseren van de ambities.

Het nieuwe beleidskader wordt samen met de daarbij behorende actielijnen voor in een periode van twee jaar lerend ontwikkelend opgebouwd. Op die manier onderzoeken we al werkende hoe wij de uitvoering van wettelijke taken en onze gemeentelijke ambities zo goed mogelijk in de praktijk kunnen brengen.

Ook wordt doen we meer ervaring op over hoe de inzet van verschillende Deventer organisaties beter kan worden verbonden aan de taken van de gemeente.

Kanttekeningen/Risico's:

1. Het is nog niet zeker of het lukt om het voorkeursscenario te realiseren. We voeren onze ambities uit binnen het budgettaire kader van de wet en de aanvullende dekking die wij voor de komende twee jaar vragen. Dit vergt van ons een maximale inspanning om oplossingen en mogelijkheden te vinden binnen de beschikbare middelen. Daarnaast is het nog onzeker of wij en onze ketenpartners erin slagen voldoende personeel en vrijwilligers aan ons kunnen binden om ons ambitieniveau waar te maken.

2. De doorontwikkeling van het voorinburgeringsaanbod naar de brede startklas. De Europese aanbesteding voor dit aanbod brengt onzekerheden met zich. Slagen wij er in een goed aanbod te contracteren dat goed geworteld is in onze gemeente?

3. Politieke onzekerheid vanwege mogelijke koerswijziging rijksoverheid. Tijdens de totstandkoming van dit voorstel werkt naar verwachting een nieuw kabinet plannen uit over de migratie en integratie. Mogelijk leidt dat tot aanzienlijke beleidswijzigingen op het niveau van de rijksoverheid, die op termijn ook hun uitwerking zullen hebben op lokaal niveau.

De verhoging van de rijksbijdrage voor de uitvoering van de wet zijn vooralsnog zeer onzeker.

Financiële consequenties en dekking

Uitvoering van inburgering volgens het voorkeursscenario en het voorgestelde Beleidskader Inburgering vraagt voor 2025 en verder extra inzet van middelen ter grootte van € 1.632.050 per jaar.

In de voorjaarsnota 2024 stellen wij meerjarig incidentele dekking voor. Daarmee creëren wij de komende twee jaar (tot en met 2026) ruimte om meer ervaring op te doen met de uitvoering op grond van het voorkeursscenario/beleidskader

inburgering. Met de besluitvorming van de voorjaarsnota 2026 kan een dan een nieuwe afweging gemaakt worden.

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

- * Het raadsvoorstel Beleidskader Inburgering parallel aan de voorjaarsnota 2024 ter besluitvorming aan te bieden;
- * De financiële vertaling op basis van het alternatieve financiële scenario mee te nemen in de afwegingen voor de voorjaarsnota 2024;
- * Voorbereiding (verdere) uitvoering van de actielijnen binnen het vastgestelde voorkeursscenario en (verwachte) financiële kaders op basis van het alternatieve financiële scenario.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Beleidskader Inburgering
Portefeuillehouder : Wethouder De Geest,
Voorstelnummer : 2024-468
Datum B en W besluit : 4-06-2024
Team : DEV-BLD-MO

Inleiding

Begin 2022 is onze gemeente gestart met de uitvoering van de nieuwe wet inburgering. Het nieuwe stelsel legt de regie voor een belangrijk deel bij gemeenten. Voor de start zijn inrichtingskeuze gemaakt voor de wijze waarop de gemeente Deventer de nieuwe wet gaat uitvoeren. De wet biedt weinig beleidsruimte, dus zijn de inrichtingskeuzes door het college vastgesteld op 12 oktober 2021.

De raadsmededeling hierover en de notitie Inrichtingskeuzes (beide van 20-10-2021) zijn opgenomen in de bijlagen. Bij de vaststelling van de inrichtingskeuzes is afgesproken de eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering (Wi2021) te evalueren. Uitgangspunt is dat we hierbij vooral nagaan of de voorgestelde dienstverlening in het plan 'Inrichtingskeuzes als gevolg van de Wet inburgering 2021' uitvoerbaar is en ook of dit realiseerbaar is voor 2024 en verder.

De opbrengst van de evaluatie is vertaald naar een doorkijk naar 2025 en verder. Daarbij is de hele klantreis van statushouders en gezinsmigranten doorlopen. Het college van burgemeester en wethouders heeft in zijn vergadering van 9 april 2024 het voorkeursscenario uitvoering inburgering vastgesteld, met het alternatieve financiële scenario. De bijbehorende financiële consequenties zijn opgenomen in de afwegingen voor de voorjaarsnota 2024.

Op 4 april 2024 heeft uw raad de evaluatie met voorkeursscenario, vergezeld van een raadsmededeling, ontvangen. Daarna heeft op 8 mei 2024 de consultatie bij uw raad plaatsgevonden. Op basis van die bespreking is bijgevoegd Beleidskader Inburgering uitgewerkt. Dit raadsvoorstel wordt aangeboden voor bespreking, parallel aan de voorjaarsnota 2024.

Raadsvoorstel

Het Beleidskader Inburgering vast te stellen als het Deventer kader voor het versterken van de uitvoering van de Wet inburgering 2021.

Kern raadsvoorstel

Het Beleidskader Inburgering is opgesteld als het Deventer kader voor het versterken van de uitvoering van de Wet inburgering 2021 vanaf medio 2024.

Uitgangspunten beleidskader

De inspanningen zijn erop gericht dat inburgeringsplichtigen:

1. zich thuis voelen in Deventer, de inburgeraar wordt welkom geheten en weet zich gezien;
2. zo snel mogelijk starten met een activiteit gericht op deelname aan de samenleving;
3. zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren op het voor hen hoogst haalbare niveau en volwaardig aan de Nederlandse samenleving gaan deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk;

Leidende principes

Bij het realiseren van de doelen van de wet inburgering 2021 en onze eigen uitgangspunten gelden de volgende leidende principes:

1. Leefwereld van de inburgeringsplichtige staat centraal;
2. Vroegtijdig contact en snelheid;
3. Eén aanspreekpunt (regievoering door gemeenten).
4. Uitgaan van de mogelijkheden en talenten van de inburgeraar;

5. Wederzijdse verantwoordelijkheid van inburgeringsplichtige en gemeente
6. Begeleiding op maat;
7. Duale trajecten, parallel de taal leren en participeren;
8. Integrale afstemming (op klantniveau);
9. Uitvoering door professionals en vrijwilligers;
10. Zo veel mogelijk lokaal
11. We doen het samen met de keten en de samenleving.

Accenten 2024-2026

De uitgangspunten en leidende principes geven richting voor de uitvoering. Voor de noodzakelijke versterking van de uitvoering legt de gemeente Deventer het accent de komende jaren op de volgende onderdelen:

1. Regie op peil brengen;
2. Vroege en goede start (w.o. vroege startklas);
3. Maatwerk en dualiteit;
4. Goede randvoorwaarden;
5. Nazorg na inburgering.

Randvoorwaarden

Werken vanuit de uitgangspunten en leidende principes en succesvolle uitvoering van de accenten 2024-2026 kan alleen als wordt voldaan aan de voorwaarden dat:

1. de fundamentele voorwaarden voor uitvoering van de wet inburgering op orde zijn. Het gaat daarbij vooral om voldoende capaciteit bij de uitvoering en duidelijke en werkbare afspraken in de samenwerkingsketen;
2. de gemeente het inburgeringsstelsel doorbouwt door lerend te ontwikkelen en in januari 2026 een nieuw wegingsmoment;
3. de gemeente – samen met ketenpartners – inzet op informeren, communiceren en monitoren, gericht op inburgeraar, keten en sturing;
4. de gemeente in 2025 in regionaal verband de inkoop evalueert en daar vervolg aan geeft in het licht van de leidende principes en bouwstenen;
5. de gemeente en de keten voldoende wendbaar zijn om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen (variatie in instroom, nieuwe wetgeving);
6. de beschikbare budgetten, in combinatie met de Rijksbijdrages voor uitvoeringskosten en programmakosten, het kader vormen waarin de gemeente de ambitie realiseert.

Beoogd resultaat

Inburgeringsplichtigen leren zo snel mogelijk de Nederlandse taal op het voor hen hoogst haalbare niveau en gaan volwaardig aan de Nederlandse samenleving deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk.

Kader

- * Wet inburgering 2021;
- * Nota Inrichtingskeuzes nieuwe wet inburgering (oktober 2021);
- * Collegebesluit Voorkeursscenario uitvoering inburgering, met het alternatieve financiële scenario (2024-137, 9 april 2024).

Argumenten ten behoeve van de raad

Argumenten voor:

1. Goede Inburgering is belangrijk voor iedereen in Deventer

Deventer wil een gemeente zijn waar iedereen zich thuis voelt, mee kan doen en zichzelf kan zijn. Een hoge ambitie op Inburgering draagt hieraan bij. Omdat de inburgeraar zich sneller thuis voelt en mee kan doen, maar ook omdat we inzetten op ontmoeting met andere Deventenaren en elkaar kennen en begrip voor elkaar.

2. Met onze uitgangspunten, leidende principes en uitvoering voeren we fundamentele verbeteringen in het inburgeringsstelsel door.

Door te investeren in Inburgering zetten we in op een goede toekomst voor nieuwkomers in Deventer. De gemeente investeert in een snelle start, welkom en ontvangst, ontmoeting en elkaar leren kennen, en maatwerk passend bij de talenten van de inburgeraar. En daarnaast op betere aansluiting op het reguliere bestaande aanbod. Dit alles leidt tot snellere en duurzame (financiële) zelfredzaamheid van inburgeraars en daarmee tot een verwachte kostenbesparing op de lange termijn. Bovendien kan de gemeente met betere inburgering het potentieel en talent dat naar onze gemeente komt nog meer ten goede laten komen van onze samenleving.

3. De uitgangspunten en leidende principes gedragen door de stad.

De inhoud van het document bouwt voort op de evaluatie die wij met onze ketenpartners hebben uitgevoerd.

4. Lerend ontwikkelen maakt het mogelijk om verder te verkennen welke inrichtingskeuzes het meest effectief zijn voor het realiseren van de ambities.

Het nieuwe beleidskader wordt samen met de daarbij behorende actielijnen voor in een periode van twee jaar lerend ontwikkelend opgebouwd. Op die manier onderzoeken we al werkende hoe wij de uitvoering van wettelijke taken en onze gemeentelijke ambities zo goed mogelijk in de praktijk kunnen brengen.

Ook wordt doen we meer ervaring op over hoe de inzet van verschillende Deventer organisaties beter kan worden verbonden aan de taken van de gemeente.

Kanttekeningen/Risico's

1. Het is nog niet zeker of het lukt om het voorkeursscenario te realiseren.

We voeren onze ambities uit binnen het budgettair kader van de wet en de aanvullende dekking die wij voor de komende twee jaar vragen. Dit vergt van ons een maximale inspanning om oplossingen en mogelijkheden te vinden binnen de beschikbare middelen. Daarnaast is het nog onzeker of wij en onze ketenpartners erin slagen voldoende personeel en vrijwilligers aan ons kunnen binden om ons ambitieniveau waar te maken.

2. De doorontwikkeling van het voorinburgeringsaanbod naar de brede startklas.

De Europese aanbesteding voor dit aanbod brengt onzekerheden met zich. Slagen wij er in een goed aanbod te contracteren dat goed geworteld is in onze gemeente?

3. Politieke onzekerheid vanwege mogelijke koerswijziging rijksoverheid.

Het Hoofdlijnenakkoord tussen de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB bevat een extra en verplichtende inzet op inburgering en integratie. Daarnaast willen de partijen de asiel en migratie beperken.

Op welk vlak en in hoeverre het akkoord invloed heeft op het Deventer Beleidskader is nu nog niet precies te zeggen. Het nog te vormen kabinet zal het hoofdlijnenakkoord nog uit moeten werken naar concrete plannen. Het is aannemelijk dat dat leidt tot significante beleidswijzigingen op het niveau van de rijksoverheid, die ook hun uitwerking zullen hebben op lokaal niveau. De verhoging van de rijksbijdrage voor de uitvoering van de wet is vooralsnog zeer onzeker.

Betrokken partijen en participatie

Eind 2023 is de evaluatie van de eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering (Wi2021) gestart. Die bestond - chronologisch - uit de volgende onderdelen:

- * casestudie Deventer door RadarAdvies, als onderdeel van een onderzoek onder 8 gemeenten in opdracht van het ministerie van VWS. Daaraan deden intern betrokken organisatieonderdelen mee (IO en Beleid) en externe partijen (TopTaal en Vluchtelingenwerk);
- * Enquête onder alle bestaande en nieuwe ketenpartners;
- * Themabijeenkomsten met ketenpartners (zie deelnemerslijsten in het evaluatiedocument).

Ketenpartners zijn tussen 7 mei 2024 en de afronding van het beleidskader digitaal geconsulteerd over het voorkeursscenario en gevraagd voor input voor het beleidskader.

Het ASDD wordt betrokken in de uitwerking van het beleidskader naar actielijnen voor beleid en uitvoering. Daarvoor wordt een presentatie gegeven in de ASDD-vergadering van 3 juni 2024.

Financiële consequenties

Uitvoering van inburgering volgens het voorkeursscenario en het voorgestelde Beleidskader Inburgering vraagt voor 2025 en verder extra inzet van middelen ter grootte van € 1.632.050 per jaar.

In de voorjaarsnota 2024 is hiervoor meerjarig incidentele dekking opgenomen. Daarmee is er de komende twee jaar (tot en met 2026) ruimte om meer ervaring op te doen met de uitvoering op grond van het voorkeursscenario/beleidskader inburgering. Met de besluitvorming van de voorjaarsnota 2026 kan een dan een nieuwe afweging gemaakt worden.

Betrokkenheid raad

- * Met dit beleidskader stelt de raad de uitgangspunten vast waarbinnen de uitvoering van de wet inburgering moet plaatsvinden;
- * Wij informeren uw raad periodiek (halfjaarlijks) via de monitor sociaal domein en indien nodig tussentijds via raadsmededelingen over de voortgang van de versterking.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Beleidskader Inburgering
Voorstelnummer : 2024-468
Raadstafel d.d. :
Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4-06-2024, nummer 2024-468

BESLUIT

Het Beleidskader Inburgering vast te stellen als het Deventer kader voor het versterken van de uitvoering van de Wet inburgering 2021.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Deventenaar worden

Beleidskader Inburgering | mei 2024

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Bouwstenen beleidskader.....	4
2.1	Inrichtingskeuzes 2021	4
2.2	Eerste evaluatie	4
2.3	Beleidsvrijheid binnen wet inburgering	5
2.4	Voorkeursscenario	5
3.	Beleidskader Inburgering	5
3.1	Uitgangspunten Inburgeren in Deventer	5
3.2	Leidende principes Inburgeren in Deventer.....	6
4.	Accenten 2024-2026.....	7
5.	Uitvoering beleidskader	9
5.1	Randvoorwaarden.....	9
5.2	Financieel kader.....	9
5.3	Monitoring uitvoering beleidskader	10

1. Inleiding

Inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk laten meedoen in Nederland. En hen zo snel mogelijk werk laten vinden. Dat is in het kort het doel van de wet inburgering 2021 (hierna: Wi2021). Om dat te bereiken is het nieuwe inburgeringsstelsel gestoeld op vijf beleidsprincipes: tijdigheid, snelheid, dualiteit, kwaliteit en maatwerk. Met tijdigheid wordt bedoeld dat een inburgeraar snel kan starten met zijn of haar inburgering en participatie; snelheid verwijst naar hoe snel de inburgeraar aan zijn inburgeringsplicht kan voldoen. De combinatie van de taal leren met werken of participeren wordt gevat in het principe van dualiteit. Tot slot is het stelsel gebouwd op kwaliteit van het onderwijs, de ondersteuning en het leveren van passende dienstverlening (maatwerk).

De nieuwe wet inburgering heeft gemeenten een centrale rol gegeven bij het begeleiden van statushouders en gezinsmigranten in hun inburgering. Dat was nodig omdat inburgering en arbeidsparticipatie onder de oude wet onvoldoende van de grond kwam. Na (bijna) twee jaar uitvoering van de nieuwe wet inburgering in Deventer is er goed inzicht gekregen in wat goed gaat en wat beter kan. Daarbij is het ook goed te realiseren dat twee jaar nog een beperkte periode is. Veel inburgeringstrajecten duren immers drie jaar.

2. Bouwstenen beleidskader

2.1 Inrichtingskeuzes 2021

Sinds de start van de nieuwe wet inburgering gelden acht uitgangspunten en inrichtingskeuzes¹. Op 16 maart 2021 heeft het college van burgemeester en wethouders het uitvoeringskader² met de lokale uitgangspunten vastgesteld.

De inrichtingskeuzes 2021 bestaan uit de volgende onderdelen:

- Vroegtijdig contact en snelheid;
- Begeleiding op maat;
- Eén aanspreekpunt (regievoering door gemeenten);
- Integrale afstemming;
- Duale trajecten, parallel de taal leren en participeren;
- Zo veel mogelijk lokaal (zoveel mogelijk door met de oude ketenpartners);
- Uitvoering door professionals en vrijwilligers;
- Wederzijdse inspanning en verantwoordelijkheid;
- Ondersteuning aan 'ondertussengroep'.

2.2 Eerste evaluatie

Samen met de betrokken professionals en partijen is een eerste evaluatie³ uitgevoerd. Daarin is teruggekeken naar de dienstverlening en de samenwerking binnen de keten. Hieruit is naar voren gekomen dat er in de gemeente Deventer bij alle partners grote betrokkenheid is met de doelgroep. Ook zijn duidelijke verbeterpunten naar voren gekomen. Voor een belangrijk deel worden die veroorzaakt voor de significant hogere aantallen inburgeringsplichtige statushouders en gezinsmigranten.

De opbrengst van de evaluatie vraagt zowel om herbevestiging als een herdefiniëring en aanscherping van de inrichtingskeuzes uit 2021. De inzet is gericht op het versterken van de uitvoering van de wet en de aanpak te verrijken met specifieke Deventer keuzes.

De vraag is daarom hoe de gemeente ruimte creëert om het nieuwe stelsel uit te voeren volgens de oorspronkelijke doelstelling en inrichtingskeuzes. De opbrengst van de evaluatie en het door het college vastgestelde voorkeursscenario is vertaald naar dit *Beleidskader Inburgering*.

---

¹ Zie: Raadsmededeling [Nieuwe Wet inburgering Inrichtingskeuzes als gevolg van de Wet inburgering 2021](#), nr. 2021-002581, B en W-besluit d.d.: 12-10-2021.

² Zie: Raadsmededeling [Uitvoeringskader - Nieuwe Wet inburgering, nr. 2021-000586](#), B en W-besluit d.d.: 16-30-2021.

³ Zie: [Inburgeren in Deventer. Evaluatie en herijking. Nr. 2024-04-04 137](#).

2.3 Beleidsvrijheid binnen wet inburgering

De wijze waarop gemeenten inburgering uitvoeren is voor een belangrijk deel voorgeschreven vanuit de wet inburgering. Op de volgende onderdelen is er enige ruimte om eigen/integraal beleid te voeren.

- Start van de inburgering;
- Leeronderdelen binnen nieuwe Wet;
- (Financieel) Ontzorgen + Maatschappelijke begeleiding;
- Organisatie rond leerroutes.

2.4 Voorkeursscenario

De uitkomsten van de evaluatie zijn aanleiding om nog meer in te zetten op een vroege en goede start van de inburgering, waarbij we breder kijken dan wat voor uitvoering volgens de wet nodig is. Dat is voor statushouders en gezinsmigranten van groot belang, maar ook voor onze stad. We vergroten de kans dat zij succesvolle nieuwe Deventenaren worden, die hun plek weten te vinden in onze stad. Dat vraagt van alle betrokken partijen extra inzet op het gebied van maatwerk, goede randvoorwaarden en goede nazorg na inburgering.

Daaruit volgt dat vanuit de evaluatie het uitvoeringskader verder wordt aangescherpt en verrijkt met specifieke Deventer keuzes. De uitvoering van dit voorkeursscenario vraagt vanaf 2025 aanvullende dekking. Die wordt aan de uitgavenkant veroorzaakt door structureel grotere aantallen statushouders en gezinsmigranten, de noodzakelijke verlaging van de caseloadnorm van de inburgeringsconsulenten en de gewenste doorontwikkeling van voorinburgering. Aan de inkomstenkant zien we dat het budget kleiner wordt doordat er vooralsnog geen zicht is op extra rijksmiddelen voor de uitvoering van inburgering.

3. Beleidskader Inburgering

De inzet van de gemeente Deventer is erop gericht inburgeringsplichtige nieuwkomers zo snel mogelijk Deventenaar te laten worden. Dat is in de eerste plaats belangrijk voor de inburgeraars, maar heeft ook meerwaarde voor de hele Deventer samenleving.

Het *Beleidskader Inburgering* is opgebouwd uit uitgangspunten en leidende principes voor inburgering.

Het Beleidskader moet in samenhang gezien worden met het nog te ontwikkelen Strategisch Beleidskader Vluchtelingen.

3.1 Uitgangspunten Inburgeren in Deventer

De inspanningen zijn erop gericht dat inburgeringsplichtigen:

1. zich thuis voelen in Deventer, de inburgeraar wordt welkom geheten en weet zich gezien.
2. zo snel mogelijk starten met een activiteit gericht op deelname aan de samenleving;
3. zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren op het voor hen hoogst haalbare niveau en volwaardig aan de Nederlandse samenleving gaan deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk.

Deventer wil een gemeente zijn waar iedereen zich thuis voelt, mee kan doen en zichzelf kan zijn. Een hoge ambitie op inburgering draagt hieraan bij. Omdat de inburgeraar zich sneller thuis voelt en mee kan doen, maar ook omdat we inzetten op ontmoeting met andere Deventenaren en elkaar kennen en begrip hebben voor elkaar.

Door te investeren in inburgering, vooral in een vroege start, zetten we in op een goede toekomst voor nieuwkomers in Deventer. De gemeente investeert in een snelle start, welkom en ontvangst, ontmoeting en elkaar leren kennen, en maatwerk passend bij de talenten van de inburgeraar. En daarnaast in betere aansluiting op de leerroutes van de wet inburgering. Dit alles leidt tot snellere en duurzame (financiële) zelfredzaamheid van inburgeraars waardoor minder mensen langere tijd uitkeringsafhankelijk blijven. Wij verwachten dat dit tot een kostenbesparing leidt op de lange termijn. Bovendien kan de gemeente met betere inburgering het potentieel en talent dat naar onze stad komt nog meer ten goede laten komen van de Deventer gemeenschap.

3.2 Leidende principes Inburgeren in Deventer

Bij het realiseren van de doelen van de wet inburgering 2021 en onze eigen uitgangspunten gelden de volgende leidende principes:

1. *Leefwereld van de inburgeringsplichtige staat centraal.*

Binnen het inburgeringstraject van de gemeente Deventer staat het goed aansluiten op de leefwereld van inburgeraars centraal. Daarbij is ook aandacht voor cultuur sensitieve en gender sensitieve benadering.

2. *Vroegtijdig contact en snelheid.*

De wet inburgering spreekt van 'Investeren in het contact'. De gemeente legt vroegtijdig contact met een nieuwkomer die gekoppeld is aan de gemeente, al voor de huisvesting. In het belang van de nieuwkomer wordt zorggedragen voor een warme overdracht tussen COA en gemeente. Er wordt geïnvesteerd in het contact met en kennis over de nieuwkomer zodat een goede inschatting van de mogelijkheden gemaakt wordt. De kennis over de nieuwkomer wordt verkregen o.a. in een uitgebreide brede intake en vastgelegd in het Plan Inburgering en Participatie (PIP), in de vorm van een beschikking. Aansluitend wordt er een passende leerroute aangeboden. Het inburgeringstraject leidt tot optimale participatie van een nieuwkomer in de Deventer samenleving.

3. *Eén aanspreekpunt (regievoering door gemeenten).*

Onze gemeente plaatst bij de uitvoering eenvoud en toegankelijkheid centraal.

Inburgeraars hebben met verschillende organisaties en regelingen te maken, zoals de inburgeringsplicht, een participatie- of werkplek, maatschappelijke ondersteuning en eventueel schuldhulpverlening of de inzet van jeugdhulp. Het gaat vaak om een veelheid aan partijen die betrokken zijn. Voor een nieuwkomer is het belangrijk om één aanspreekpunt te hebben voor alle onderdelen van het inburgeringstraject. Dit aanspreekpunt, de consulent inburgering, draagt zorg voor afstemming tussen de betreffende organisaties en regelingen.

4. *Uitgaan van de mogelijkheden en talenten van de inburgeraar.*

Inburgeren is hard werken. Daarom sluiten wij zo goed mogelijk aan bij wat de inburgeraar kan en wil. Intrinsieke motivatie is daarbij van groot belang en de kans om de regie over zijn of haar leven weer in handen te nemen.

De inspanningen zijn erop gericht inburgeraars zo snel mogelijk de Nederlandse taal te laten leren op het voor hen hoogst haalbare niveau en volwaardig aan de Nederlandse samenleving gaan deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk

5. *Wederzijdse verantwoordelijkheid van inburgeringsplichtige en gemeente.*

Het inburgeringstraject is geen vrijblijvend traject. De gemeente heeft de verplichting om bij te dragen aan het inburgeringsproces van de statushouder of gezinsmigrant. De inburgeraar moet op zijn/haar beurt veel inspanningen leveren om uiteindelijk te voldoen aan de inburgeringsplicht. Het is van groot belang dat het uiteindelijke doel, om de taal te beheersen en aan het werk te zijn of vrijwilligerswerk te doen, gehaald wordt en dat zowel de gemeente als de inburgeraar zijn/haar verantwoordelijkheid daarin neemt.

6. *Begeleiding op maat.*

De enige manier om met succes inburgeraars te begeleiden, is via een aanbod op maat en door de inburgeraars op de juiste momenten te ontzorgen:

- a. uit de drie *leerroutes* wordt de meest passende route gekozen, maar ook binnen de leerroute is er aandacht voor de individuele situatie. De ene persoon leert sneller dan de ander of heeft andere ondersteuning nodig om een route te doorlopen. Binnen de drie leerroutes ontwikkelen we waar nodig varianten voor specifieke doelgroepen;
- b. de *maatschappelijke begeleiding* bestaat uit begeleiding bij de huisvesting, praktische zaken en het geven van voorlichting. De ene nieuwkomer heeft meer of langer begeleiding nodig dan de ander om daadwerkelijk te komen tot zelfredzaamheid;
- c. de wettelijke plicht tot *financieel ontzorgen* gaat veranderen. Voor wie het nodig heeft houden wij vast aan een plicht gedurende het eerste half jaar.
Wij kiezen ervoor om de inburgeraar na de verplichte periode van ontzorgen, de mogelijkheid te bieden om op vrijwillige basis een vervolg aan te geven aan het budgetbeheer.

7. *Duale trajecten, parallel de taal leren en participeren.*

Inburgeraars wordt een duaal traject aangeboden waarin zij parallel de taal leren en gaan participeren. Ondersteunend hierin kunnen taalmaatjes zijn of specifieke aandacht voor taal op de werkvloer. Inburgeraars die de Nederlandse taal in een maatschappelijke context toepassen, zullen de taal immers sneller leren. En doordat deze nieuwkomers al vanaf het begin maatschappelijk actief zijn, hebben ze een grotere kans om een betaalde baan te krijgen.

8. *Integrale afstemming (op klantniveau).*

De gemeentelijke taken, voor wat betreft inburgering, worden op elkaar afgestemd en als een integraal pakket aangeboden aan de inburgeraar. Dit pakket bestaat onder andere uit voortgangsgesprekken met de consulent inburgering, maatschappelijke begeleiding, financiële educatie, aandacht voor zorg (bijv. Wmo, tandartskosten en traumaverwerking), taalonderwijs en participatie of werk. De inzet is erop gericht de verschillende onderdelen op het meest passende moment en in onderlinge afstemming aan te bieden of ernaar toe te leiden. Hierdoor versterken ze elkaar.

9. *Uitvoering door professionals en vrijwilligers.*

Een goede start is gebaat bij stevige professionele begeleiding. Daarom kiest Deventer ervoor in de eerste fase de nadruk te leggen op uitvoering door betaalde krachten.

In het verloop van de inburgering kunnen vrijwilligers meer taken overnemen. Daarbij waken wij voor overbelasting van vrijwilligers. Wij verkennen waar meer potentieel is en welke mogelijkheden er zijn om het aanbod van initiatieven en vrijwilligers meer te coördineren. Er zijn Deventenaren die een bijdrage willen leveren, maar niet weten waar zich te melden.

Zowel bestaande als nieuwe partners kunnen hierin een rol vervullen.

10. *Zo veel mogelijk lokaal.*

Deventer heeft laten zien hart te hebben voor vluchtelingen en statushouders. Wij gaan het lokale netwerk verder in zijn kracht zetten en waar nodig/mogelijk te versterken. Daarbij geven wij ruimte aan nieuwe lokale maatschappelijke initiatieven.

11. *We doen het samen met de keten en de samenleving.*

Succesvolle inburgering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en ketenpartners. Wij zien het als onze gemeentelijke taak om samen met de keten verder te ontwikkelen. Dit leidend principe betekent ook, we lossen knelpunten samen snel op.

Goed inburgering vraagt veel van de inburgeraar zelf en van de ketenpartners. Daarbij heeft ook de Deventer samenleving een belangrijke rol. We hebben onze inwoners en ondernemers hard nodig om onze doelen te bereiken. Onze inspanningen zijn er daarom ook op gericht hen beter te betrekken en in staat te stellen hun bijdrage te leveren.

4. Accenten 2024-2026

De uitgangspunten en leidende principes geven richting voor de uitvoering. Voor de noodzakelijke versterking van de uitvoering legt de gemeente Deventer het accent de komende jaren op de volgende onderdelen:

1. *Regie op peil brengen.*

De omvang van de uitvoering is afgestemd op het aantal inburgeringsplichtigen. Daarbij geldt als uitgangspunt een gemiddelde caseload van 60 inburgeringsplichtigen per fte.

Met het op peil brengen van de regie maken we mogelijk dat onze gemeente:

- a. inburgeraars een vroege start kan bieden;
- b. naast de PIP (plan inburgering en participatie) ook bredere ontwikkelmogelijkheden van de inburgeraar mee kan nemen;
- c. de voortgang van inburgeringstraject kan monitoren en bijsturen;
- d. Ruimte ontstaat voor maatwerk en integrale afstemming
- e. bij de afronding van het inburgeringstraject weet in hoeverre er nog aanvullende ondersteuning (nazorg) nodig is.

2. *Vroege en goede start.*

Het bestaande lokale aanbod voorinburgering ontwikkelen we door naar een brede startklas. Daarmee zorgen we ervoor dat inburgeringsplichtige statushouders meteen kunnen starten en overbruggen we de tijd tussen de eerste kennismaking met een inburgeraar en de start van de leerroute. De periode in de startklas levert waardevolle informatie voor het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie en het wakkert de motivatie aan om te beginnen aan het inburgeringstraject.

Waar mogelijk combineren we de startklas met onderdelen van maatschappelijke begeleiding en omgaan met geld, en helpen we de inburgeraar aansluiting te vinden bij de voorzieningen in de eigen wijk.

De brede startklas heeft zich ontwikkeld tot een belangrijke schakel in de inburgeringsketen en is onlosmakelijk verbonden aan het uitgangspunt en dat inburgeraars zich thuis voelen in Deventer, de inburgeraar welkom wordt geheten en zich gezien weet en het uitgangspunt dat de inburgeraar zo snel mogelijk starten met een activiteit gericht op deelname aan de samenleving. Dit levert ook meerwaarde op voor het vervolg van het inburgeringstraject.

3. *Maatwerk en dualiteit.*

Onze inspanningen zijn erop gericht meer maatwerk te leveren die aansluiten op de leefwereld en mogelijkheden van inburgeraars.

Dat betekent dat er waar nodig meer varianten komen van de bestaande drie leerroutes. Ook moet het voor inburgeraar mogelijk worden hun inburgering beter te combineren met werk of bijvoorbeeld de zorg voor kinderen.

Ook de mogelijkheden voor inburgeraars om tijdens hun inburgering te participeren worden verbeterd. Dat is vooral nodig op het gebied van vrijwilligerswerk voor inburgeraars in de Z-leerroute.

Ook werken we aan betere en slimmere uitvoering van de verplichte Module Arbeidsmarkt en Participatie.

4. *Goede randvoorwaarden.*

Naast meer maatwerk in de inburgering, werken we aan mogelijkheden randvoorwaarden voor inburgering te verbeteren. Daarbij gaat het om betere beschikbaarheid kinderopvang, versterking ondersteuning vanuit vrijwilligersnetwerken in onze gemeente en meer aandacht voor (psychische) gezondheid bij inburgeraars. Hierin hebben ook partners buiten de inburgeringsketen een belangrijke taak. Onze inspanningen zijn erop gericht samenwerking op dit terrein te verbeteren.

5. *Nazorg na inburgering.*

Op het moment dat de statushouder de inburgering succesvol doorlopen heeft, maar nog niet financieel zelfredzaam is, brengen de consulent inburgering en de inkomensconsulent samen met de statushouder in beeld wat de mogelijkheden zijn richting werk en wat hiervoor nodig is aan ondersteuning. Vervolgens vindt er een warme overdracht plaats naar KonnecteD zodat zij een gericht traject richting werk kunnen opzetten. Wanneer werken (nog) niet mogelijk blijkt, vindt een warme overdracht plaats naar IO, zodat zij afspraken kunnen maken met de statushouder hoe deze maatschappelijk actief en betrokken blijft.

De accenten 2024-2026 worden samen met de ketenpartners en andere lokale partners vertaald en gerealiseerd via concrete actielijnen.

5. Uitvoering beleidskader

5.1 Randvoorwaarden

Werken vanuit de uitgangspunten en leidende principes en succesvolle uitvoering van de accenten 2024-2026 kan alleen als wordt voldaan aan de voorwaarden dat:

1. de fundamenteën voor uitvoering van de wet inburgering op orde zijn. Het gaat daarbij vooral om voldoende capaciteit bij de uitvoering en duidelijke en werkbare afspraken in de samenwerkingsketen;
2. de gemeente het inburgeringsstelsel doorbouwt door lerend te ontwikkelen en in januari 2026 een nieuw wegingsmoment;
3. de gemeente – samen met ketenpartners – inzet op informeren, communiceren en monitoren, gericht op inburgeraar, keten en sturing;
4. de gemeente in 2025 in regionaal verband de inkoop evalueert en daar vervolg aan geeft in het licht van de leidende principes en bouwstenen;
5. de gemeente en de keten voldoende wendbaar zijn om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen (variatie in instroom, nieuwe wetgeving);
6. de beschikbare budgetten, in combinatie met de Rijksbijdrages voor uitvoeringskosten en programmakosten, het kader vormen waarin de gemeente de ambitie realiseert.

5.2 Financieel kader

De uitvoering van de wet inburgering wordt gedekt uit specifieke uitkeringen van het rijk (voor bekostiging inburgeringstrajecten), middelen voor de basisvoorziening vluchtelingenwerk, uitvoeringsmiddelen inburgering en het werkbudget verhoogde asielinstroom.

Hieronder is de begroting weergegeven voor de uitvoering van het beleidskader voor de jaren 2024, 2025 en 2026. In deze financiële vertaling zijn de SPUK-middelen buiten beschouwing gelaten. De kosten van de inburgeringstrajecten kunnen voor het grootste deel uit die specifieke uitkeringen bekostigd worden.

Voor de jaren 2025 en 2026 is een knelpunt voorzien, waarvoor via de voorjaarsnota 2024 een beroep wordt gedaan op de algemene middelen.

	2024	2025	2026
Inkomsten			
Basisvoorz vluchtelingenwerk	€ 234.494	€ 234.494	€ 234.494
Werkbudget verhoogde asielinstroom	€ 836.831	€ 1.040	€ 1.040
IU uitvoeringsmiddelen inburgering	€ 476.373	€ 461.888	€ 461.888
Beroep op algemene middelen	€ -	€ 1.632.050	€ 1.632.050
Totaal	€ 1.930.679	€ 2.329.472	€ 2.329.472
Uitgaven			
Trajectkosten (niet uit SPUK gedekt)	€ 338.548	€ 336.548	€ 336.548
Uitvoering en beleid gemeente	€ 724.027	€ 912.440	€ 912.440
Vrijwillige inzet en participatie Z-route	€ 206.860	€ 288.008	€ 288.008
Duaal en begeleiding richting werk	€ 219.358	€ 292.477	€ 292.477
Brede startklas/voorinburgering	€ 140.000	€ 500.000	€ 500.000
Totaal	€ 1.628.793	€ 2.329.472	€ 2.329.472

Vooralsnog is voorzien in meerjarig incidentele dekking voor de uitvoering van het beleidskader inburgering. Daarmee creëert onze gemeente de komende twee jaar (tot en met 2026) ruimte om meer ervaring op te doen met de uitvoering op grond van het beleidskader. Met de besluitvorming van de voorjaarsnota 2026 kan dan een nieuwe afweging gemaakt worden, waarbij er hopelijk meer duidelijkheid is ontstaan over passende financiering vanuit het rijk voor de uitvoering van de wet inburgering.

5.3 Monitoring uitvoering beleidskader

Hoe meten we of onze uitgangspunten en leidende principes ertoe bijdragen dat nieuwkomers met succes inburgeren en een belangrijke, eerste stap zetten om Deventenaar te worden?

We gaan monitoren in hoeverre inburgeraars:

1. zich thuis voelen in Deventer, de inburgeraar wordt welkom geheten en weet zich gezien.
2. zo snel mogelijk starten met een activiteit gericht op deelname aan de samenleving;
3. zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren op het voor hen hoogst haalbare niveau en volwaardig aan de Nederlandse samenleving gaan deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk.

Om hierop goed te kunnen sturen, bouwen we de monitor inburgering verder uit. Monitoring zal waar mogelijk verbreed en verdiept worden, door niet alleen gegevens uit onze eigen registraties te betrekken, maar ook informatie in te winnen over waardering en klanttevredenheid.

Dus willen niet alleen in beeld brengen dat we vroegtijdig contact hebben gelegd, dat we het netwerk hebben georganiseerd en dat we inkomens hebben geregeld. We gaat proberen te meten hoe inburgeraars onze inspanningen ervaren. Daarbij maken wij gebruik van ervaringen die op dit gebied zijn opgedaan bij andere gemeenten.

In het kader van de Monitor Sociaal Domein rapporteert het college over de monitoring en de voortgang van de uitvoering van de accenten 2024-2026.